

Predlog za sprejetje predhodne odločbe – Zadeva C-25/20

Predhodno odločanje

Datum vložitve:

20. januar 2020

Predložitveno sodišče:

Višje sodišče v Ljubljani (Slovenija)

Datum predložitvene odločbe:

18. december 2019

Stečajni dolžnik:

ALPINE BAU GMBH, Salzburg – Podružnica Celje – v stečaju

NK, upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti nad
ALPINE Bau GmbH

[OMISSIS]

PREDLOG

ZA PREDHODNO ODLOČANJE

Višje sodišče v Ljubljani je v sekundarnem stečajnem postopku nad dolžnikom ALPINE BAU GMBH, Salzburg – Podružnica Celje, [OMISSIS] prejelo v reševanje pritožbo upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti nad ALPINE Bau GmbH, [OMISSIS] Wals bei Salzburg, Avstrija, [OMISSIS] zoper sklep Okrožnega sodišča v Celju [OMISSIS] z dne 5. 7. 2019 o zavrženju prijave terjatev upnikov, ki jo je vložil upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti [OMISSIS] dne 30. 1. 2018.

PREKINITEV POSTOPKA PRED NACIONALNIM SODIŠČEM

Višje sodišče v Ljubljani je [OMISSIS] s sklepom [OMISSIS] z dne 18. 12. 2019 prekinilo postopek in odločilo, da Sodišču Evropske unije postavi predlog z vprašanjem za predhodno odločanje. [OR. 1]

POVZETEK PREDMETA SPORA IN UPOŠTEVNIH DEJSTEV

1. Zoper družbo ALPINE Bau GmbH [OMISSIS] je bil dne 19. 6. 2013 s sklepom gospodarskega sodišča na Dunaju uveden insolvenčni postopek, ki je bil začel kot sanacijski postopek, dne 4. 7. 2013 pa je bil preoblikovan v stečajni postopek. Za upravitelja je bil imenovan NK. Kot izhaja iz sklepa gospodarskega sodišča na Dunaju z dne 5. 7. 2013, gre pri insolvenčnem postopku proti družbi ALPINE Bau GmbH za glavni postopek zaradi insolventnosti v smislu prvega odstavka 3. člena UREDBE SVETA (ES) 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (Uredba).
2. Upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti [OMISSIS] je dne 6. 8. 2013 pri Okrožnem sodišču v Celju vložil predlog za začetek sekundarnega stečajnega postopka nad ALPINE BAU GMBH, Salzburg – Podružnico Celje.
3. Okrožno sodišče v Celju je dne 9. 8. 2013 začelo sekundarni stečajni postopek nad navedeno podružnico in z oklicem, ki je bil objavljen na spletnih straneh AJPES dne 9. 8. 2013, obvestilo upnike in upravitelje, da imajo v skladu z 32. členom Uredbe pravico prijaviti terjatve v glavnih in v kateremkoli sekundarnem postopku. Upnike je pozvalo, da naj v treh mesecih po objavi tega oklica v ta sekundarni stečajni postopek prijavijo svoje terjatve ter ločitvene in izločitvene pravice, navedlo, da je zadnji dan roka za prijavo 11. 11. 2013 ter jih opozorilo, da bodo, če do poteka tega roka ne bodo prijavili terjatev in ločitvenih pravic, te v razmerju do stečajnega dolžnika v tem sekundarnem stečajnem postopku prenehale, sodišče pa bo prijavo v skladu s petim odstavkom 296. člena ZFPPIPP oziroma petim odstavkom 298. člena ZFPPIPP zavrglo.
4. Upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti [OMISSIS] je dne 30. 1. 2018 v tem sekundarnem stečajnem postopku vložil prijavo terjatev na podlagi drugega odstavka 32. člena Uredbe in predlagal stečajnemu sodišču, da sprejme to prijavo ter jo vključi v vsako naslednjo razdelitev upnikom v sekundarnem stečajnem postopku. **[OR. 2]**
5. Okrožno sodišče v Celju je s sklepom z dne 5. 7. 2019 navedeno prijavo zavrglo kot prepozno, na podlagi petega odstavka 296. člena ZFPPIPP. Navedlo je, da se je rok za vložitev prijave po drugem odstavku 59. člena ZFPPIPP iztekel dne 11. 11. 2013.

UPOŠTEVNE PRAVNE DOLOČBE

Pravo EU

6. Po določbi prvega odstavka 32. člena Uredbe lahko vsak upnik prijavi terjatev v glavnih postopkih in v kateremkoli sekundarnem postopku. Drugi odstavek 32. člena Uredbe pa določa, da upravitelji v glavnih postopkih in v kateremkoli sekundarnem postopku prijavijo v drugih postopkih terjatve, ki so že bile prijavljene v postopkih, za katere so bili imenovani, pod pogojem, da je s tem

zadoščeno interesom upnikov v slednjih postopkih, s pridržkom pravice upnikov, da temu nasprotujejo ali da umaknejo prijave njihovih terjatev, če tako predvideva pravo, ki se uporablja. Stečajni upravitelj v glavnih ali sekundarnih postopkih je pooblaščen, da sodeluje v drugih postopkih kot upnik, zlasti z udeležbo na skupščini upnikov (tretji odstavek 32. člena Uredbe).

7. V skladu z določbo 28. člena Uredbe je pravo, ki se uporablja v sekundarnih postopkih, pravo države članice, na katere ozemlju so bili uvedeni sekundarni postopki, če ta Uredba ne določa drugače.

Slovensko pravo

8. Slovenski zakon, ki ureja postopke zaradi insolventnosti (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju)¹ v drugem odstavku 59. člena določa, da mora v stečajnem postopku upnik prijaviti svojo terjatev do insolventnega dolžnika v treh mesecih po objavi oklica o začetku tega postopka, če ni v tretjem ali četrtem odstavku tega člena drugače določeno.² Če je terjatev zavarovana z ločitveno pravico, mora upnik v stečajnem postopku v roku za prijavo terjatve prijaviti tudi ločitveno pravico, če ni v prvem odstavku 281. člena³ ali v **[OR. 3]** drugem odstavku 282. člena ZFPPIPP⁴ drugače določeno (prvi odstavek 298. člena ZFPPIPP). Če upnik zamudi rok za prijavo terjatve, njegova terjatev v razmerju do stečajnega dolžnika preneha in sodišče zavrže prepozno prijavo terjatve (peti odstavek 296. člena ZFPPIPP). Če upnik zamudi rok za prijavo ločitvene pravice, ločitvena pravica preneha (peti odstavek 298. člena ZFPPIPP).
9. V sodni praksi slovenskih sodišč primerljive zadeve z obravnavano ni najti.

Avstrijsko pravo

10. Prvi odstavek 107. člena Insolvenzordnung (Zakona o insolventnosti) določa, da bo za terjatve, ki so bile vložene po poteku roka za vlaganje terjatev in niso bile obravnavane na splošnem naroku za dokazovanje dolgov, odrejen posebni narok za dokazovanje dolgov. Za te terjatve velja prvi odstavek 105. člena. Terjatve, ki bodo vložene manj kot 14 dni pred narokom za obravnavanje končnega računa, se ne bodo upoštevale.

¹ V nadaljevanju ZFPPIPP; Ur. list RS, št. 126/2007 s spremembami.

² V teh dveh odstavkih je govora o terjativah, ki nastanejo na podlagi izpodbitih oziroma izpodbijanih pravnih dejanj.

³ V tem delu zakon obravnava ločitvene pravice, pridobljene v postopku izvršbe, na tek katerega ne vpliva začetek stečajnega postopka.

⁴ V tem delu zakon obravnava ločitvene pravice, ki se lahko uveljavijo zunaj sodno.

TRDITVE UPRAVITELJEV

Trditve upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti

11. Upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti v pritožbi navaja, da je bil začetek sekundarnega postopka zaradi insolventnosti zahtevan z namenom, da se v sklop varstva s predpisi s področja insolventnosti zajame premoženje, ki se nahaja v Sloveniji. Možnost sprožitve sekundarnega postopka zaradi insolventnosti nima namena, da se upnikom glavnega postopka zaradi insolventnosti naloži novo (dodatno) breme glede prijave terjatve v takšen nov sekundarni postopek zaradi insolventnosti oziroma da se v primeru neprijave terjatev njihov položaj kakorkoli poslabša (npr. na način, da so upravičeni do poplačila zgolj v obsegu preostalega premoženja po 35. členu Uredbe). V tem smislu je zato potrebno razlagati določbo drugega odstavka 32. člena Uredbe, ki določa posebno pravico upravitelja, ki jo slovenski predpisi s področja insolventnosti ne poznajo in zato tudi ne urejajo. Po določbi drugega odstavka 32. člena Uredbe lahko sam upravitelj glavnega postopka prijavi terjatve **[OR. 4]** upnikov, ki so že bile prijavljene v glavnem postopku, v kateri koli drug sekundarni postopek, pri tem pa glede takšne prijave terjatev ni kakorkoli časovno omejen. Razlaga, ki bi tudi prijavo terjatev upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti vezala na lokalna slovenska pravila glede prijave terjatev, ki veljajo za upnika, bi tudi prišla v navzkrižje s pravili, ki veljajo glede prijave in preizkusa terjatev v drugih državah članicah (npr. v konkretnem primeru v Avstriji). V Avstriji veljajo drugačna pravila glede prijave in preizkusa terjatev, kot veljajo v Sloveniji, kar pomeni, da bi bilo izvajanje določbe drugega odstavka 32. člena Uredbe v praksi onemogočeno v primeru, če bi se uporaba vezala na določbo drugega odstavka 59. člena ZFPPIPP. Za upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti je razumljivo, da prijavi zgolj tiste terjatve upnikov, ki so ustrezno prijavljene oziroma preizkušene skladno z lokalnimi predpisi. V tem primeru bi bil zaradi izteka kratkega roka treh mesecev upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti dejansko onemogočen pri izvajanju pravice iz drugega odstavka 32. člena Uredbe, saj v tem roku terjatve upnikov v glavnem postopku v Avstriji sploh še niso bile ustrezno prijavljene, preverjene oziroma preizkušene. Namen prijave terjatev upravitelja po 32. členu Uredbe je namreč v tem, da se postopek poenostavi in da se npr. z eno prijavo v drug pomožni sekundarni postopek prenesejo vse terjatve, ki so že bile prijavljene in preizkušene v glavnem postopku. V primeru glavnega postopka gre namreč za enega izmed največjih stečajnih postopkov v Avstriji, v katerem so upniki skladno z avstrijskim pravom svoje terjatve prijavljali v daljšem časovnem postopku. Naroki za ugotovitev terjatev so bili izvedeni večkrat v daljšem časovnem obdobju nekaj let, zadnji narok pa je bil opravljen 2. 10. 2018. Za učinkovito izvajanje določbe drugega odstavka 32. člena Uredbe je tako nujno potrebno, da uporaba navedene določbe ni omejena z rokom, kot to velja za upnike po lokalnih predpisih (drugi odstavek 59. člena ZFPPIPP). Uredba kot del prava EU z neposrednim učinkom pa prevlada nad besedilom ZFPPIPP. Zato ni dopustna razlaga, ki bi onemogočila takšno učinkovito izvajanje pravic upravitelja v glavnem postopku, ki zagotavlja,

da se zaščiti pravice oziroma zagotovi enako obravnavo upnikov. V nasprotnem primeru bi imeli upniki sekundarnega postopka boljši položaj od upnikov glavnega postopka. **[OR. 5]**

Trditve upravitelja sekundarnega postopka zaradi insolventnosti

12. Upravitelj sekundarnega postopka zaradi insolventnosti trdi, da je zavrženje prijave terjatev, ki jo je vložil upravitelj glavnega postopka, posledica dejstva, da je bila po določbah slovenskega prava vložena prepozno. Sodišče je pri tej odločitvi nacionalno pravo uporabilo skladno s prvim odstavkom 4. člena Uredbe, ki določa, da se pravo države članice, na katere ozemlju so bili uvedeni postopki, uporablja v vseh primerih, če Uredba ne določa drugače. Uredba roka, v katerem lahko upravitelji izkoristijo možnost nadaljnje prijave terjatev v druge postopke zaradi insolventnosti, ki se vodijo zoper istega dolžnika, ne določa. Stališče, da upravitelji pri tem niso vezani na noben rok, pa ovrže že prej citiran obseg uporabe prava, določen s prvim odstavkom 4. člena Uredbe. Drugi odstavek 32. člen Uredbe ne ustanavlja posebnega pravnega instituta, ki bi se razlikoval od prijave terjatev; predpisuje zgolj možnost upravitelja, da terjatve upnikov prijavi kot njihov zastopnik, v njihovem imenu in za njihov račun, kar poleg splošne pravne teorije utemeljuje tudi z istim členom predpisan pridržek pravice upnikov, da temu nasprotujejo, ali umaknejo prijavo. Procesni roki, ki morajo veljati za vse subjekte enako oziroma se ne morejo razlikovati glede na zastopnika upnika, so določeni zaradi zagotavljanja nemotenega teka postopka zaradi insolventnosti. Stališče, da upravitelji v drugih postopkih zaradi insolventnosti, ki tečejo zoper istega dolžnika, niso vezani na noben rok, pa bi lahko vodilo do zastojev v postopku ter omejevalo pravice upnikov, ki so svoja dejanja opravili in jih morali opraviti v predpisanih rokih. Nadalje bi ravno interpretacija, da so zgolj domači upniki oziroma upniki v sekundarnem postopku, vezani na prekluzivni rok in da morajo le-ti nositi posledice njegove zamude, medtem ko lahko upniki v glavnem postopku prosto in kadarkoli prijavljajo svoje terjatve v sekundarnem postopku, vodila do neenakopravnosti upnikov. V predmetnem sekundarnem postopku niso obstajale nobene ovire, da upniki glavnega postopka zaradi insolventnosti v predpisanem roku vložijo prijavo terjatve; ker navedenega niso storili, je s splošnimi pravnimi načeli skladna razlaga, da trpijo iste posledice, kot jih zaradi zamude s prijavo trpijo domači upniki. Upravitelj glavnega postopka zaradi insolventnosti se neutemeljeno sklicuje na dolgotrajno preizkušanje terjatev v glavnem postopku zaradi insolventnosti, saj drugi odstavek 32. člena Uredbe govori o nadaljnji prijavi v drugem postopku prijavljenih in ne o preizkušenih terjativah. **[OR. 6]**

JEDRO SPORA

13. Odločilno materialnopravno vprašanje je, ali za prijavo terjatev, ki jih upravitelji v glavnih postopkih in v katerem koli drugem sekundarnem postopku prijavijo v drugih postopkih, ki so že bile prijavljene v postopkih, za katere so bili imenovani, veljajo roki, ki veljajo za prijavo terjatev upnikov po pravu države, v kateri se

vodijo ti postopki oziroma ali Uredba v drugem odstavku 32. člena ustanavlja posebno pravico upravitelja, da prijavi terjatve v drugih postopkih zaradi insolventnosti, ki ni kakorkoli časovno omejena.

14. Če za prijavo terjatev po drugem odstavku 32. člena Uredbe veljajo pravila o prijavi terjatev upnikov, ki jih določa pravo države članice, v kateri so upravitelji prijavi terjatve, potem je v konkretnem primeru prijavo terjatev upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti na podlagi petega odstavka 296. člena ZFPPIPP v zvezi z drugim odstavkom 59. člena ZFPPIPP potrebno zavreči.
15. Če za prijavo terjatev po drugem odstavku 32. člena Uredbe prej navedeni roki ne veljajo, ker gre za posebno pravico upravitelja, za katero ne velja rok, ki velja za prijavo terjatev upnikov, je prijavo potrebno upoštevati in terjatve vključiti v nadaljnje razdelitve stečajne mase v sekundarnem stečajnem postopku.

RAZLOGI ZA PREDLOŽITEV VPRAŠANJA

16. Postavljeno vprašanje bistveno vpliva na nadaljnji tek sekundarnega postopka, saj je od njega odvisno, ali bodo upniki, ki so prijavi terjatve v glavnem postopku zaradi insolventnosti, udeleženi pri nadaljnjih razdelitvah stečajne mase v sekundarnem postopku. Pregled sodne prakse Sodišča EU pokaže, da o takem primeru sodišče EU doslej še ni odločalo. Uporaba prava EU tudi ni tako očitna, da ne bi dopuščala kakršnegakoli dvoma (doktrina *acte clair*, C-283/281 – *CILFIT* v. *Ministero della Sanita*⁵).
17. Pri razlagi določbe drugega odstavka 32. člena Uredbe je po eni strani treba izhajati iz namena uvedbe sekundarnega postopka v primeru insolventnosti. V uvodni izjavi 19 [OR. 7] Uredbe je navedeno, da imajo sekundarni postopki v primeru insolventnosti poleg zaščite lokalnih interesov različne namene. Lahko se pojavijo primeri, v katerih je dolžnikovo premoženje preveč kompleksno, da bi se upravljalo kot celota, ali so razlike v zadevnih pravnih sistemih tako velike, da bi razširitev učinkov prava države, v kateri je uveden postopek, od druge države, v katerih se nahaja premoženje, lahko povzročila težave. Iz tega razloga lahko upravitelj glavnih postopkov v primeru insolventnosti zahteva uvedbo sekundarnih postopkov, kadar je to potrebno zaradi uspešnega upravljanja s premoženjem.
18. V uvodni izjavi 20 Uredbe je poudarjeno, da glavni in sekundarni postopki v primeru insolventnosti lahko prispevajo k uspešnemu unovčenju celotnega premoženja le pod pogojem usklajenosti vseh vzporednih nerešenih postopkov. Pri tem je osnovni pogoj tesno sodelovanje med različnimi upravitelji, zlasti z izmenjavo zadostne količine informacij. Za zagotovitev vodilne vloge glavnih postopkov v primeru insolventnosti mora upravitelj takih postopkov imeti na voljo

⁵ ECLI:EU:C:1982:335.

več možnosti interveniranja v sočasne nerešene sekundarne postopke v primeru insolventnosti.

19. Glede na uvodno izjavo 21 Uredbe mora imet vsak upnik, ki ima običajno ali stalno prebivališče ali registrirani sedež v skupnosti, pravico do prijave terjatev v vsakem postopku v primeru insolventnosti, ki tečejo znotraj Skupnosti in se nanašajo na premoženje dolžnika. Za zagotovitev enake obravnave upnikov pa je potrebna koordinacija razdelitve iztržkov od unovčenja premoženja. Vsakemu upniku mora biti omogočeno, da obdrži tisto, kar je prejel v okviru postopkov v primeru insolventnosti, vendar mora imeti pravico sodelovati samo v razdelitvi skupnega premoženja v drugih postopkih, če so upniki z enakim položajem pridobili enak delež njihovih terjatev.
20. Iz zgoraj navedenih izjav je razvidno, da Uredba želi omogočiti učinkovito in uspešno delovanje čezmejnih postopkov v primeru insolventnosti,⁶ zagotoviti enako obravnavanje upnikov v Uniji in olajšati uveljavljanje njihovih pravic.⁷
21. Uredba za zadeve, ki jih zajema, določa enotne kolizijske norme, ki v okviru njihovega področja uporabe nadomeščajo nacionalna pravila mednarodnega zasebnega **[OR. 8]** prava.⁸ Če ni določeno drugače, pa se mora uporabiti pravo države članice, v kateri so bili uvedeni postopki v primeru insolventnosti (*lex concursus*), kar naj bi veljalo za glavne postopke, pa tudi za lokalne. V uvodni izjavi 23 Uredbe je navedeno, da *lex concursus* določa vse procesne in materialne posledice postopkov v primeru insolventnosti ter ureja vse pogoje za uvedbo, vodenje in končanje postopkov v primeru insolventnosti. Tem zahtevam sledi Uredba v 28. členu, ki določa, da je pravo, ki se uporablja v sekundarnih postopkih, pravo države članice, na katere ozemlju so bili uvedeni sekundarni postopki, če ta Uredba ne določa drugače. Kaj sodi v sklop prava, ki se uporablja, je določeno v 4. členu splošnih določb. To so med drugim pravila o prijavi, preverjanju in priznanju terjatev (točka h drugega odstavka 4. člena Uredbe) ter pravila o razdelitvi iztržkov od unovčenja premoženja (točka i drugega odstavka 4. člena Uredbe).
22. Uredba v drugem odstavku 32. člena, razen navedbe, da upravitelji v glavnih postopkih in v katerem koli sekundarnem postopku lahko prijavijo v drugih postopkih terjatve, ki so že bile prijavljene v postopkih, za katere so bili imenovani (ter navedbe dodatnega pogoja ter pridržka pravice upnikov), ne vsebuje določb, na podlagi katerih bi bilo mogoče nedvoumno zaključiti, kako se obravnava takšna prijava terjatev. Tako ni jasno, ali tudi za upraviteljevo prijavo

⁶ Zadeva sodišča Evropske unije: C-116/11 (Bank Handlowy und Ryszard Adamiak: ECLI:EU:C:2012:308).

⁷ Zadeva sodišča Evropske unije: C-47/18 (Skarb Panstwa Rzeczpospolite Polskie: ECLI:EU:C:2019:754).

⁸ Uvodna izjava 23 Uredbe.

terjatev po drugem odstavku 32. člena Uredbe veljajo roki, ki jih slovensko pravo določa za prijavo terjatev upnikov, vključno s posledicami prepozne prijave.

23. ZFPPIPP ne ureja situacije, ki je navedena v drugem odstavku 32. člena Uredbe. Ta ni predvidena niti v postopku razdelitve stečajne mase. Pri razdelitvi splošne razdelitvene mase se upoštevajo le terjatve, ki so v stečajnem postopku pravočasno prijavljene⁹ in izrecno navedene prednostne terjatve ter terjatve za plačilo davka, ki jih v stečajnem postopku ni treba prijaviti in veljajo za pravočasno prijavljene.¹⁰ Te mora upravitelj vnesti v osnovni ali dopoljnjeni seznam preizkušenih terjatev.

SKLEPNO

24. Razlaga Sodišča Evropske unije bo pritožbenemu sodišču omogočila sprejeti **[OR. 9]** odločitev, ki bo skladna z namenom določbe drugega odstavka 32. člena Uredbe.

PREDHODNO VPRAŠANJE

25. Glede na navedeno Višje sodišče v Ljubljani na podlagi drugega odstavka v zvezi s točko (b) prvega odstavka 267. člena Pogodbe o delovanju EU Sodišču EU zastavlja predhodno vprašanje:

„Ali je treba drugi odstavek 32. člena Uredbe 1346/2000 razlagati tako, da za prijavo terjatev upravitelja glavnega postopka zaradi insolventnosti v sekundarnem postopku veljajo določbe o rokih za prijavo terjatev upnikov in o posledicah prepoznih prijav po pravu države, ki vodi sekundarni postopek.“

[OMISSIS]

⁹ 358. člen ZFPPIPP.

¹⁰ Šesti odstavek 296. člena ZFPPIPP.